

Analyse af potentialer på førtidspensionsområdet

Orientering om analyse

Indhold i analysen

Slagelse Kommune har bedt om en analyse af førtidspensionsområdet, som har fokus på en dybdegående forståelse af:

- hvad der driver udviklingen i førtidspensionister i kommunen og
- kommunens muligheder for at påvirke udviklingen.

Analysen skal pege ind på handlemuligheder og anbefalinger til hvordan tilgangen til førtidspension kan bremses

Den metodiske ramme – 4 delelementer der tilfører lag til analysen

4

Interview med ledere, medarbejdere med fokus på indsatsen og handlemuligheder

Semistrukturerede fokusgruppeinterviews med udvalgte medarbejdere fra de tre aktører og workshop på tværs af ledergruppen i de tre områder.

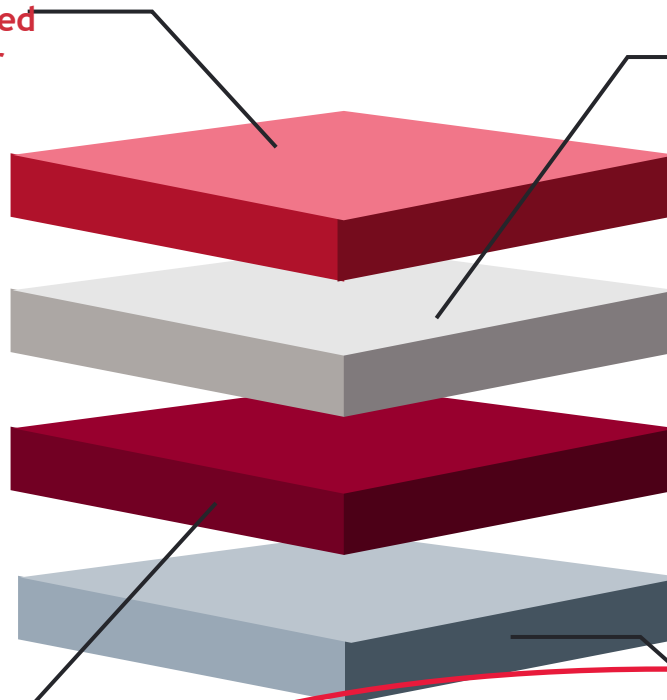
Metoden sikrer, at der sker en kvalificering af analysens resultater og udvikling/drøftes handlemuligheder for at påvirke mønstre og skabe en forandring.

2

Forløbsanalyser og benchmark

Gennem **data fra Danmarks Statistik** afdækkes nærmere om kommunen er nettomodtager af førtidspensionister og udsatte grupper og hvilken tilknytning der er for grupperne til forskellige indsatser og tilbud ift. andre kommuner.

-

3

Sagsscreening på tilgangen

Udvalgte medarbejdere i Slagelse kommune screener sager med fokus på afdækning af baggrund for førtidspension og identifikation af profiltyper – Beriges med registerdata.

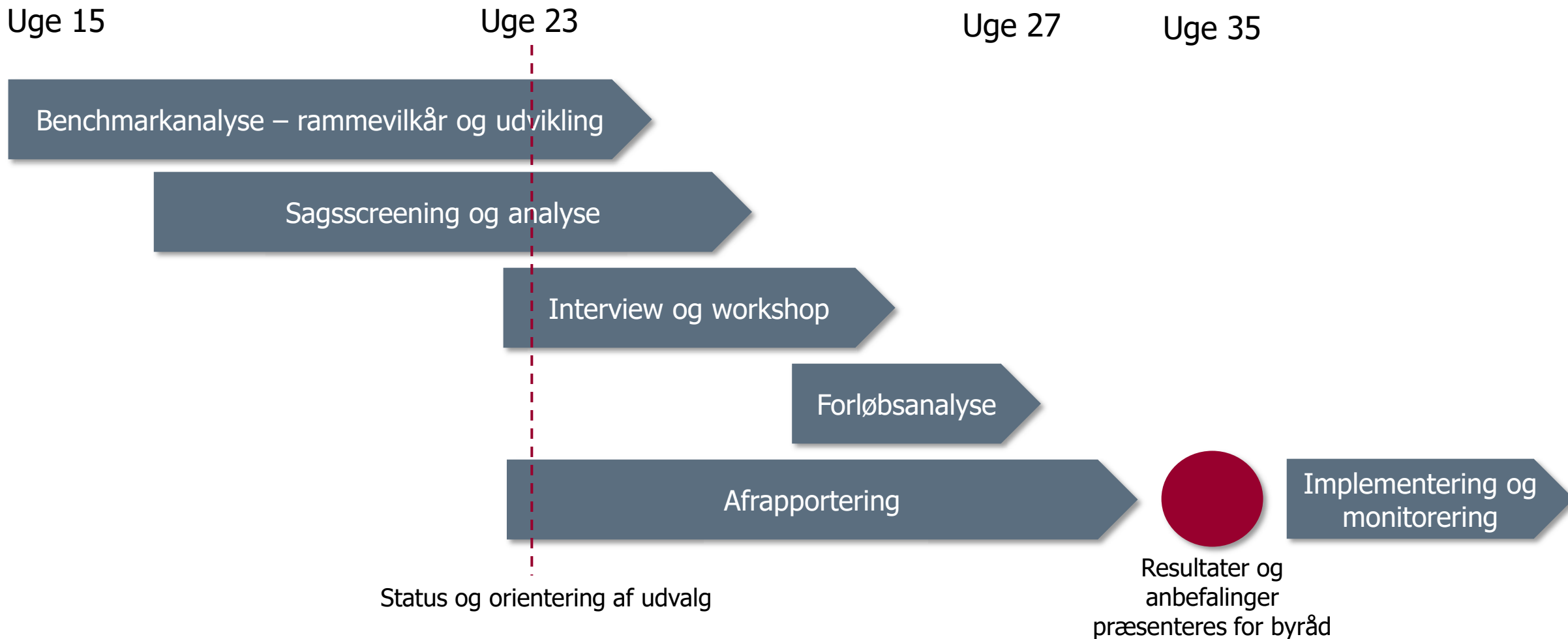
Målet er et dybere indblik i, hvad der er baggrunden for førtidspension. Og i hvilket omfang kommunen har mulighed for at påvirke/forebygge førtidspension.

1

Benchmarkanalyse af udviklingen i førtidspensionsområdet

Gennem tilgængelige kilder og kommunens egne data sætter vi fokus på rammevilkår og de overordnede billeder af, hvad der driver udviklingen i området og hvordan det adskiller sig fra andre kommuner

Tidsplan for analyser af potentialer på førtidspensionsområdet

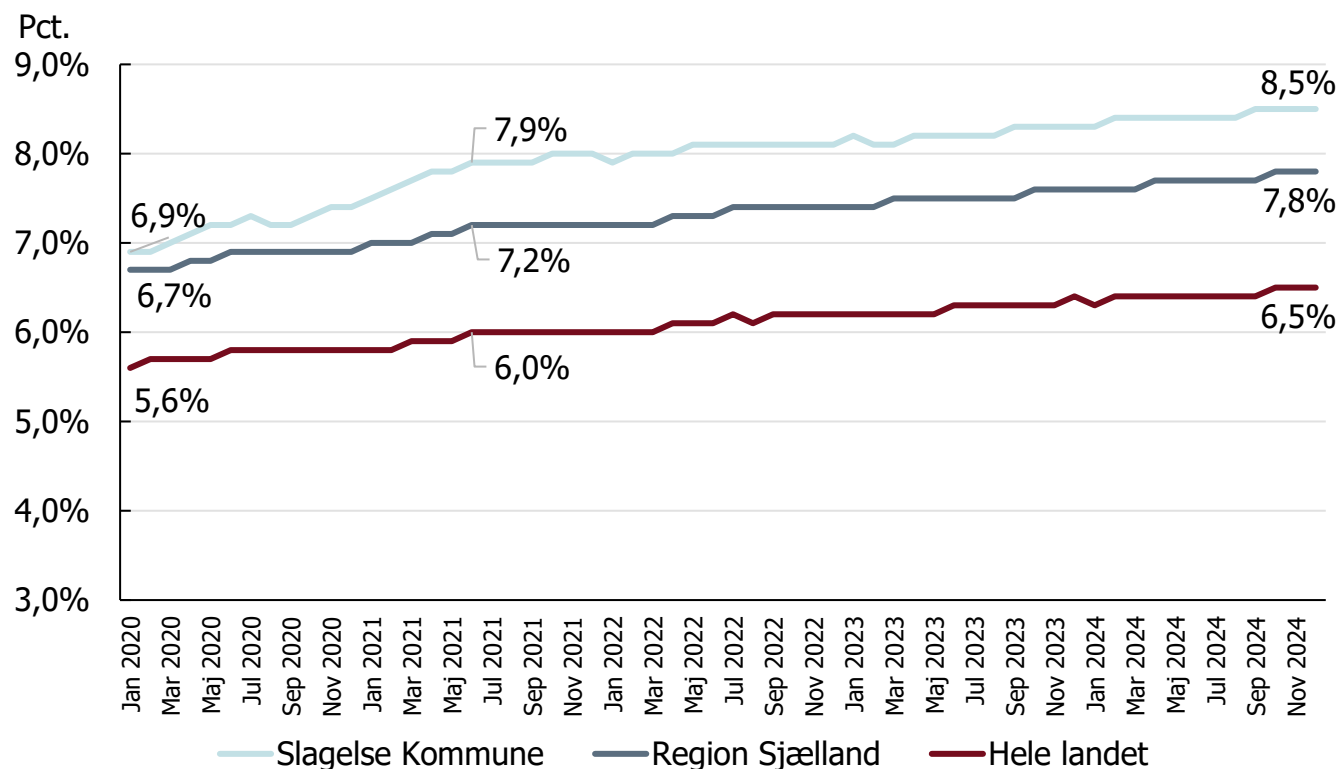
De foreløbige fund

Med afsæt i de statistiske data

Slagelse Kommune har en højere andel af befolkningen på førtidspension

- Udviklingen i de seneste 5 år har **forstærket differencen**
- Det skyldes primært en stigning i 2020 og 2021 (+1 procentpoint)
- En del af stigningen (i hele landet) skyldes, at aldersgrænsen for folkepension er hævet
- Derudover skyldes stigningen, at tilgangen til førtidspension (FØP) hvert år overstiger afgang fra ordningen

Figur 1. Udvikling i andel af befolkningen mellem 16 og 66 på førtidspension i perioden januar 2020 - december 2024

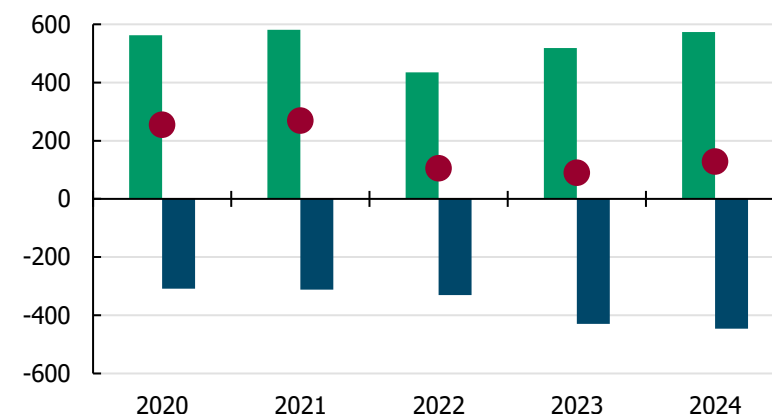

Kilde: Jobindsats.dk.

En lav afgang fra førtidspension øger udgifterne

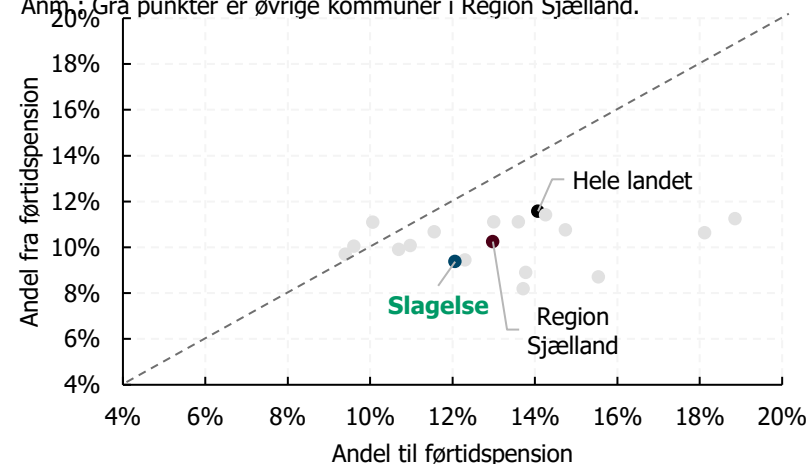
- I hvert af de seneste 5 år har tilgangen til førtidspension (FØP) oversteget afgang fra FØP. Det indebærer en løbende nettotilgang og stigende udgifter til FØP i kommunen
- Både tilgang og afgang til FØP er stigende i Slagelse Kommune
- Slagelse har en lavere tilgangsrate til FØP end gennemsnitskommunen i Region Sjælland og hele landet
- Samtidig er afgangsraten lavere end gennemsnitskommunen i Region Sjælland og hele landet
- Den lave afgang skyldes alderssammensætningen i bestanden af personer på FØP

Figur 2. Påbegyndte og afsluttede forløb samt nettoforløb på førtidspension i Slagelse Kommune

Figur 3. Andel af påbegyndte og afsluttede forløb fra førtidspension i 2024

Anm.: Grå punkter er øvrige kommuner i Region Sjælland.

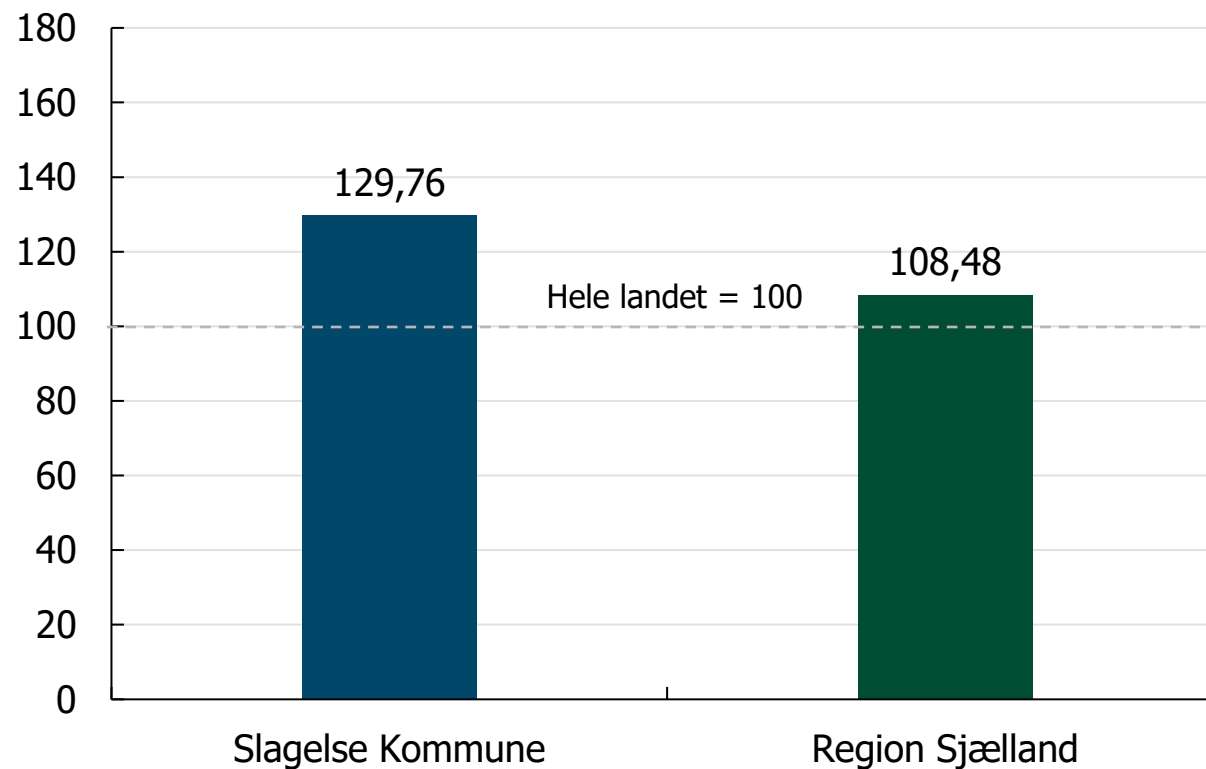
Kilde: Jobindsats.dk (figur 2 og 3).

Slagelses rammevilkår øger andelen af borgere på FØP

- Det socioøkonomiske indeks peger på, at kommunen har et højere udgiftsbehov ift. udgifter indenfor området.
- Slagelse Kommune har markant vanskeligere rammevilkår end gennemsnitskommunen i Region Sjælland og landet.
- Slagelse Kommune vurderes at have ca. 30 pct. højere udgiftsbehov end den gennemsnitlige kommune i Danmark og ca. 21 pct. højere udgiftsbehov end gennemsnitskommunen i Region Sjælland
- Det socioøkonomiske indeks beregnes af Indenrigs- og sundhedsministeriet og anvendes i udligningsordningen mellem kommunerne

Figur 4. Indeks værdi på det socioøkonomiske indeks i 2024

Indeks 100 = landsgennemsnit

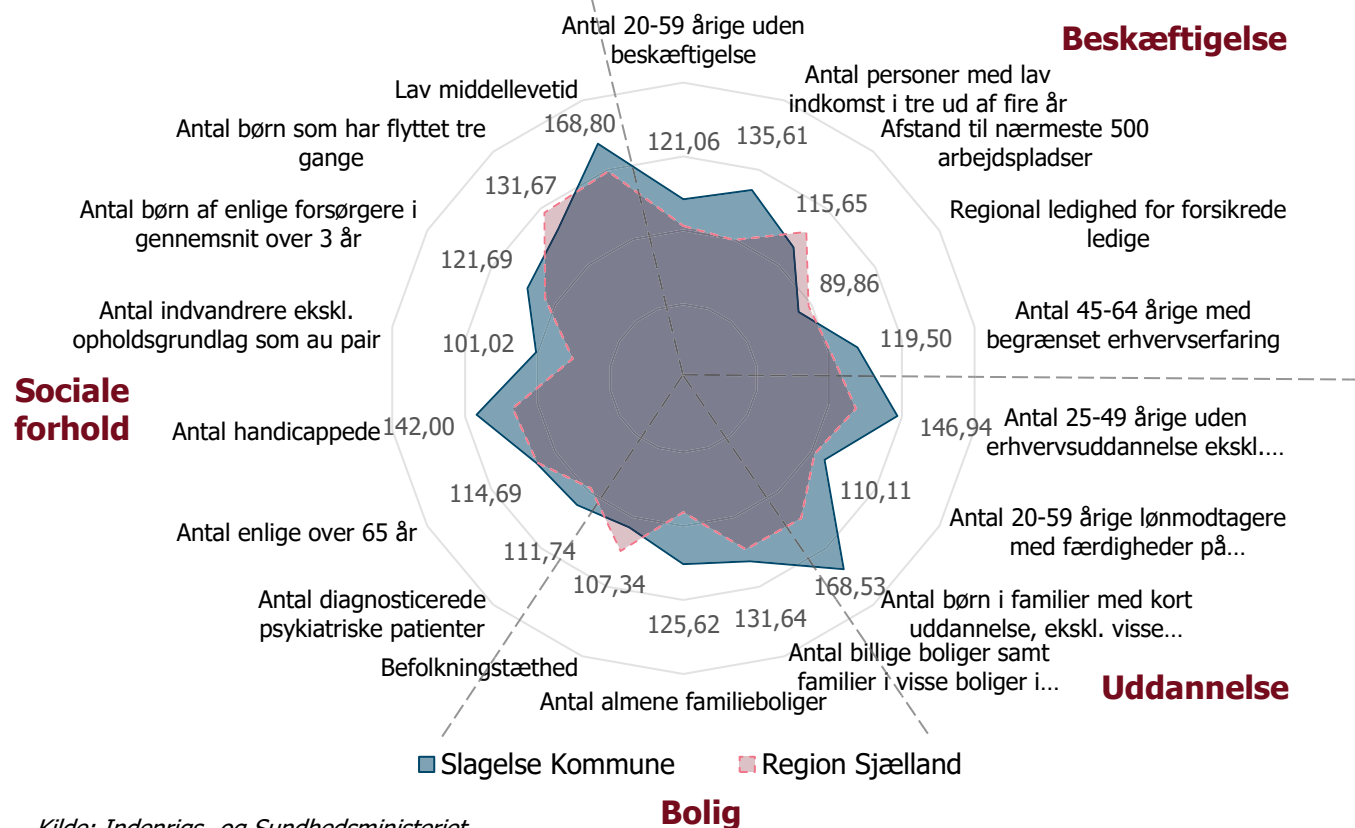
Kilde: Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Anm.: Det socioøkonomiske indeks måler på 18 karakteristika, herunder bl.a. uddannelse, enlige forsørgere, indkomst, handicap, flyttemønstre, etnicitet mv.

Mange faktorer vanskeliggør rammevilkårene for kommunen

- En lang række strukturelle forhold påvirker rammevilkårene i kommunen.
- Det handler om både befolkning, boligforhold, arbejdsmarked, familiesituation mv.
- Som eksempler kan der nævnes:
 - Antal med lav middellevetid - 169,8
 - Antal børn i familier med kort uddannelse - 168,5
 - Antal 25-49 årige uden erhvervsuddannelse - 147,0
 - Antal handicappede - 142,0
 - Antal personer med lav indkomst i tre ud af fire år - 135,6
 - Antal børn som har flyttet tre gange - 131,6
 - Antal billige boliger samt familier i visse boliger i yderområder og sommerhuse - 131,6
 - Antal almene familieboliger på 125,6
 - Osv.
- Vi undersøger også institutionelle forhold og flyttemønstre ifm. analysen

Figur 5. Slagelse Kommunes rammevilkår på det socioøkonomiske indeks i 2024
Indeks 100 = landsgennemsnit

Kilde: Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

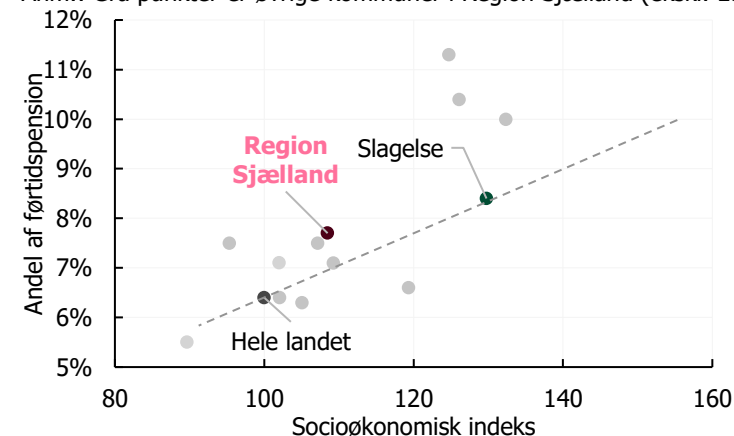
Anm.: Det socioøkonomiske indeks måler på 18 karakteristika, herunder bl.a. uddannelse, enlige forsørgere, indkomst, handicap, flyttemønstre, etnicitet mv.

Slagelse kommunes "forventede" niveau

- Andel af borgere på FØP i Slagelse (8,4 pct.) svarer til det forventede niveau (8,3 pct.), når der tages afsæt i det socioøkonomiske indeks
- Til sammenligning har gennemsnitskommunen i Region Sjælland en højere andel på FØP (7,7 pct.) end forventet (6,9 pct.)
- Det samlede forsørgelsestryk i Slagelse (22,4 pct.) er lavere end det forventede niveau (23,9 pct.)
- Det positive forhold ift. forsørgelsestryk dækker over, at der er færre borgere end forventet på:
 - Dagpenge
 - Fleksjob/ledighedsydelse
 - Ressourceforløb
- Det undersøges om de strukturelle forhold er inden for kommunens rækkevidde, og hvilke knapper der kan skrues på

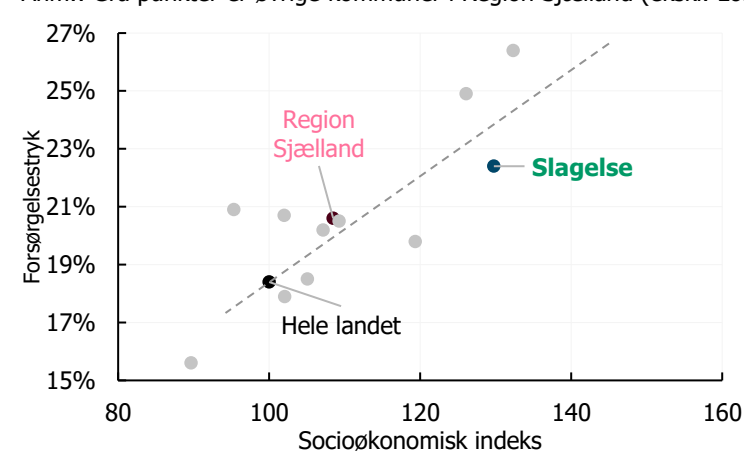
Figur. Socioøkonomi sammenholdt med andel på førtidspension i 2024

Anm.: Grå punkter er øvrige kommuner i Region Sjælland (ekskl. Lolland).

Figur. Socioøkonomi sammenholdt med forsørgelsestryk i 2024

Anm.: Grå punkter er øvrige kommuner i Region Sjælland (ekskl. Lolland).

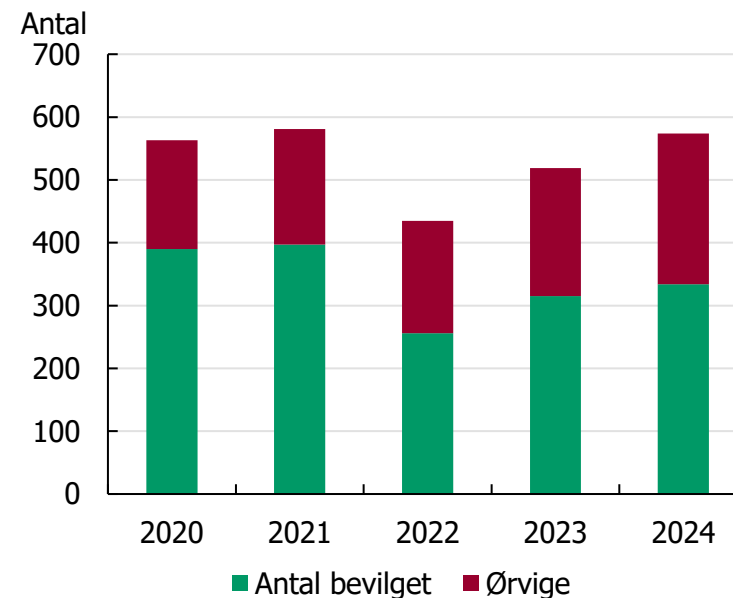
Kilde: Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Jobindsats.dk (begge figurer).

Anm.: Figurerne er ekskl. Lolland Kommune som grå punkt, da indekssværdien ekstraordinært er på 162,64. Lolland Kommune indgår fortsat under Region Sjælland.

Slagelse Kommune tilkender færre til FØP end tidligere

- Antallet af tilkendelser (bevilget) til FØP er faldet siden 2021 – med en lille opdrift i perioden 2023 og 2024
- Øvrige påbegyndte forløb har været stigende de seneste 2 år
- Samlet antal påbegyndte forløb er i 2024 derfor omtrent samme niveau som i 2021
- Slagelse Kommune (42 pct.) ligger over gennemsnitskommunen i Region Sjælland (36 pct.), når det gælder andelen af øvrige påbegyndte forløb
- Vi undersøger i analysen nærmere på i hvilken grad Slagelse er nettomodtager af borgere på FØP fra andre kommuner.

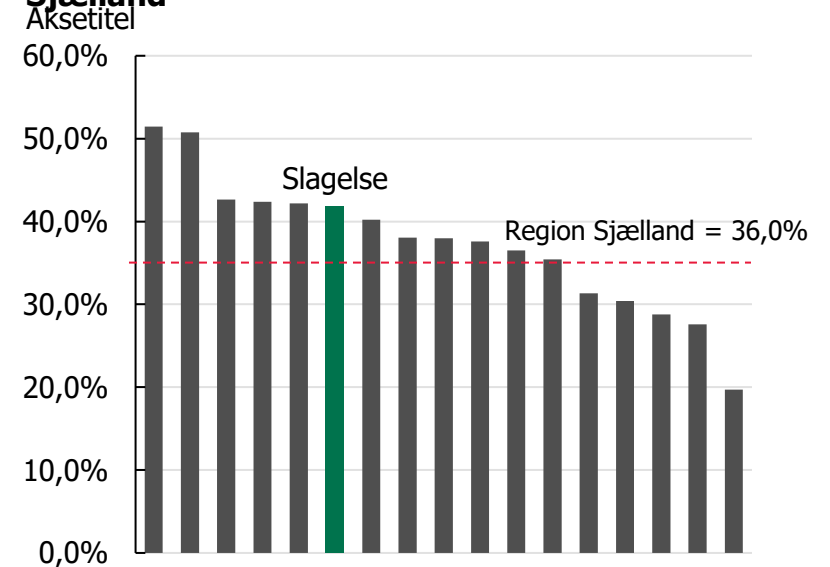
Figur 6. Antal bevilget forløb og antal øvrige på førtidspension i Slagelse Kommune

Kilde: Jobindsats.dk (figur 6 og 7).

Anm.: Påbegyndte forløb er førtidspensionsforløb, som ikke var i gang ved periodens start. Et forløb er defineret som en række sammenhængende dage med førtidspension. Et nyt forløb starter, såfremt der er mindst én dag forinden, hvor personen ikke har modtaget førtidspension.

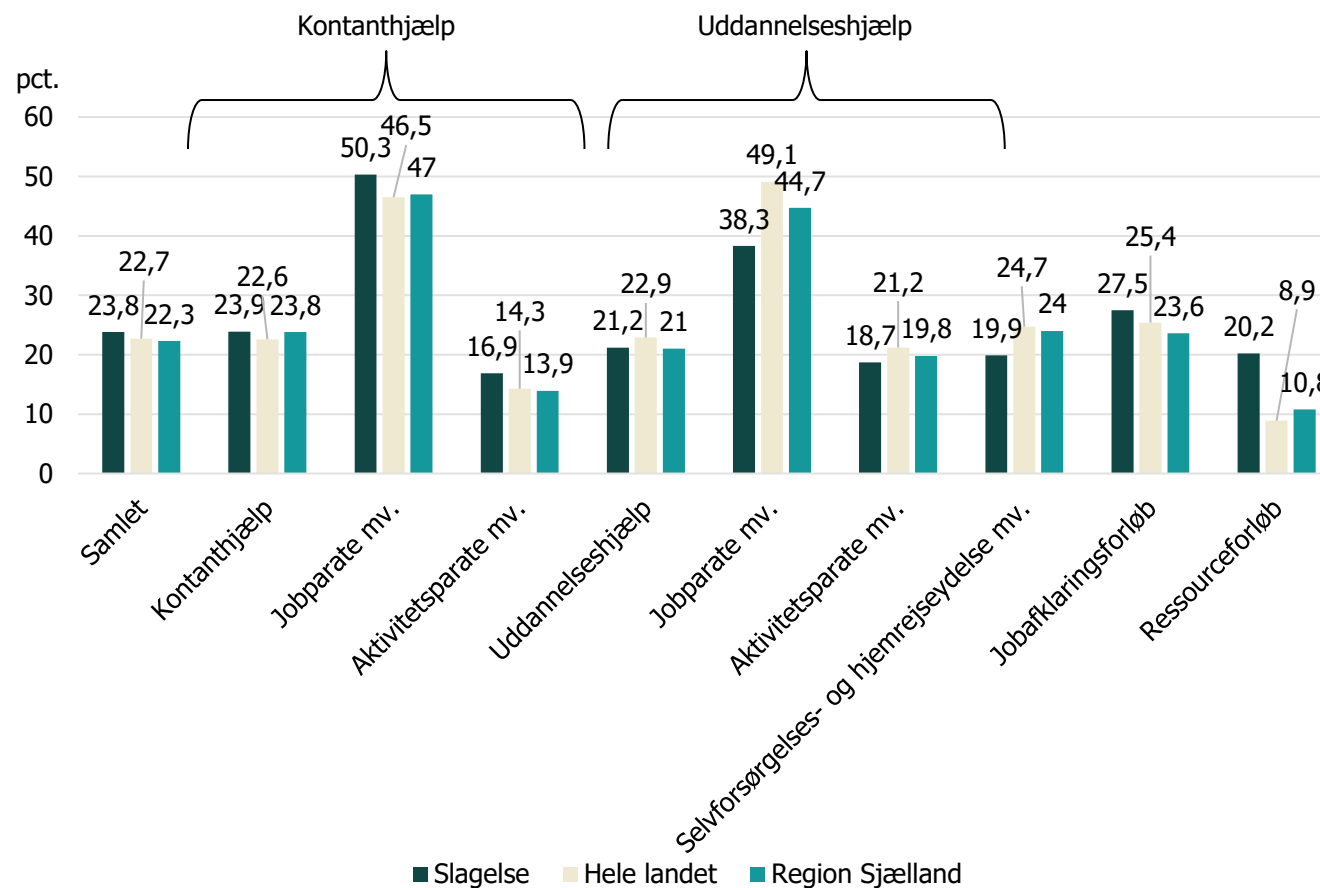
Figur 7. Andel af øvrige (ikke bevilget) ift. antal påbegyndte forløb i 2024 for Region Sjælland

Ordinære løntimer blandt udsatte grupper i Slagelse Kommune

- En af de indsatser, som der er særlig evidens for virker for udsatte grupper og kan bidrage til forebyggelse er gradvis integration gennem lønnede timer.
- I Slagelse kommer lidt flere borgere i ordinære løntimer (23,8%) end i sammenligningsklyngen (22,3%)
- Kommunen har især flere i ordinære løntimer inden for følgende målgrupper, der typisk er fødekilde til førtidspension:
 - Aktivitetsparate voksne (16,9% mod 13,9%)
 - Borgere i ressourceforløb (20,2% mod 10,8%)
 - Borgere i jobafklaring (27,5% mod 23,6%)
- Kommunen har færre i ordinære timer inden for:
 - Aktivitetsparate unge (18,7% mod 19,8%)
- I analysen sættes der også nærmere fokus på, om kommunen er netto-modtager af målgruppe, der er iblandt fødekilderne til førtidspension og indsatsen for disse grupper generelt.

Figur. Andel af ydelsesmodtagere med ordinære løntimer i 2024

Kilde: Jobindsats.dk.